

Vælg din egen fremtid

Kronik af Erik Jylling, formand for Akademikernes Centralorganisation, og rektor Jens Oddershede, talsmand for Danske Universiteter

Kære nye studerende! I dag modtager du det længe ventede brev, hvor du får besked, om du er blevet optaget på en af de uddannelser, du allermost går og drømmer om. Du har krydset fingre, undersøgt boligforhold og transportudgifterne til og fra universitetet. Tiden er kommet, og der er kun en lille måned til, at et nyt og spændende kapitel af dit liv skal begynde.

Vi vil gerne starte med at byde dig velkommen. At tage en lang videregående uddannelse er en af de bedste investeringer både for dig personligt og for det danske samfund generelt. Og det er uanset, om du har valgt en humanistisk, samfundsvidenskabelig eller teknisk-naturvidenskabelig uddannelse. Det bliver hårdt – men på den sjove måde!

En af de ting, der godt kan blive glemt lidt i studieråset, er, hvad det hele skal ende med. Der kommer en dag efter studierne, hvor det er rigtig rart at vide bare nogenlunde, hvor du gerne vil hen. Vi har, som henholdsvis rektor på et universitet og formand for Akademikernes Centralorganisation, gennem tiden hørt en del nyuddannede sige, "Hvis bare jeg havde vidst...". Derfor vil vi gerne give dig en håndfuld tips til, hvordan du bedst kommer igennem dit studie og ud på arbejdsmarkedet bagefter.

Skab et godt netværk

Start med en god læsegruppe. De fleste institutter placerer nye studerende i en læsegruppe fra studiets start, men alternativt kan du lave din egen. Læsegrupper er en god ting, fordi noget af det sværeste ved overgangen fra ungdomsuddannelsen til de videregående uddannelser er forvandlingen fra elev til studerende. For på universitetet er det som udgangspunkt dig selv, der er ansvarlig for, at du lærer noget.

Og det kan være en brat overgang. Pludselig er der ikke mødepligt til undervisningen, så det er op til dig selv, om du kommer af sted. Er du forhindret i at komme til undervisningen, er det også dit ansvar at sikre noter fra timen fx fra de andre medlemmer af din læsegruppe. Det er dig, det går ud over, når der pludselig er et vigtigt emne, du er gået glip af, så lad være med at snyde dig selv.

Din læsegruppe er også en god mulighed for at få et forum, hvor I kan diskutere pensum, eksamener og oplæg, I skal holde sammen. Se også din læsegruppe som en mulighed for at skabe et solidt netværk blandt dine medstuderende. Det er en uvurderlig fordel både i forbindelse med at holde motivationen oppe igennem de hårde perioder, som utvivlsomt vil komme i løbet af dit studieliv, men i lige så høj grad efter studiet.

Mange af universiteterne har derfor også såkaldte alumneforeninger, der samler tidligere studerende. Det kan være for at udveksle studieanekdoter, men også for at "netværke" med andre, der har en lignende uddannelsesmæssig baggrund. Alumnenetværket kan være vejen til det første, andet eller tiende job, men det er også en rigtig god mulighed for erfaringsudveksling og en øjenåbner for, hvilke muligheder netop *din* uddannelse giver dig.

Få et studierelevant arbejde

Du behøver ikke finde et studierelevant fritidsjob fra dag ét på universitetet. Snarere viser undersøgelser, at du får den bedste start på studielivet, hvis du i det første år af din uddannelse satser 100 procent på studiet og så holder sideløbende erhvervsarbejde på et minimum. Men derefter er det rigtig godt og tit meget givende – også i forhold til studiet – at du kommer ud i virkeligheden og får prøvet nogle af de kompetencer af, som du løbende tilegner dig på universitetet. Bare der er en fornuftig balance mellem studie- og arbejdsliv. Forsøg at holde dig på maks. 15 timers ugentligt erhvervsarbejde, så det ikke går ud over studierne.

Det studierelevante arbejde har også betydning for din karriere. Undersøgelsen "Frit valg eller frit fald", som AC gennemførte i 2010, viser, at den klart væsentligste faktor i forhold til at lette overgangen til arbejdsmarkedet er, at du har et eller flere studierelevante jobs på dit CV, når du afslutter din uddannelse. Undersøgelsen viste, at hvor 63 procent af de beskæftigede kandidater havde haft relevant studiejob, så var det kun 46 procent af de ledige kandidater, der havde haft studierelevant arbejde. Det er en væsentlig forskel.

Et studierelevant arbejde kan være mange ting og ikke nødvendigvis et job i klassisk forstand. Det kan også være frivilligt arbejde i en forening eller organisation, hvor du ud over erhvervs erfaring får mulighed for at møde en masse mennesker, som brænder for det samme som dig.

Du kan måske også finde et studierelevant arbejde på universitetet. Særligt hvis du tænker, at din fremtid ligger inden for forskningsverdenen. Her kan du få mulighed for at assistere ved laboratorieforsøg eller gå til hånde på diverse forskningsprojekter, hvor du får et indgående kendskab til, hvordan forskernes hverdag ser ud. Det er en rigtig god ballast at stå med, når du efter endt studium skal søge en ph.d.-stilling. Og det er rigtig godt at have haft mulighed for både at opbygge et netværk inden for et forskningsfelt og få et par gode anbefalinger med fra din professor.

Se i det hele taget studiejob som din mulighed for at prøve nogle forskellige brancher af. Du kan hurtigt opdage en ukendt interesse for forvaltningens kringelkroge eller psykiatriens mysterier gennem et godt studiejob. Og omvendt kan du måske finde ud af, at rollen som underviser slet ikke er dig, selvom det ellers var lige det, du gik og drømte om. Verden ligger for dine fødder, så kom af sted og prøv dig selv af.

Brug karrierecentre

Alt for mange studerende begynder først at tænke på jobsøgning, mens de skriver specialet. Det er meget sent, hvis du først dér skal igennem den omfattende proces, som vejen til det første job ofte er. Derfor vil vi gerne opfordre til, at du som ny studerende løbende tænker over, hvilke muligheder og kompetencer du gerne vil stå med, når din uddannelse er vel overstået. For der er meget, man kan gøre allerede i studietiden.

Alle universiteterne har karrierecentre, hvor der fx afholdes kurser i CV-skrivning og jobsøgning. Men der er også tit meget anden rådgivning og vejledning at hente. Derudover har karrierecentre ofte en direkte kontakt til erhvervslivet, hvor de fx samarbejder om en studiejobbank for universitetsstuderende eller om formidling af praktikophold på diverse virksomheder i lokalområdet.

Praktikophold er et supplement til det mere boglige universitetsstudium og kan være en mulighed for dig, der gerne vil ud at prøve kræfter med den verden, der venter efter endt uddannelse. De findes i forskellige

formater og med forskellige krav i forhold til dit studieområde, men typisk er det 3-6 måneder i en virksomhed eller organisation. Efterfølgende skal du så skrive en opgave med udgangspunkt i en problematik, du har stiftet bekendtskab med under dit praktikophold. Bedømmelsen af din opgave indgår som en del af dit endelige eksamensbevis, og du får meritoverført ECTS-point, der indgår som en del af dit samlede uddannelsesforløb.

Du får også tit mulighed for at skrive en opgave eller et projekt i samarbejde med en virksomhed i løbet af din uddannelse. Det kan være en anden god måde at omsætte din viden på i praksis, hvor du tager udgangspunkt i en meget konkret case ud fra fx en udfordring, som virksomheden står over for, eller et markedspotentiale, dit praktiksted gerne vil undersøge. En sidegevinst kan her være, at du får foden inden for i en virksomhed, som du måske synes kunne være interessant at arbejde for efter endt uddannelse. Du har altså mulighed for at snuse lidt til en virksomhed for at se, om kulturen og branchen i det hele taget er noget for dig.

Karrierecentrene ligger typisk inde med dels en oversigt over, hvilke virksomheder universitetet har praktik- og projektaftaler med, dels en masse viden om, hvor og hvornår det kan være relevant selv at tage kontakt til en virksomhed eller organisation med henblik på et fremtidigt samarbejde, så kom ned og brug dem. Også før du begynder på specialet!

Vælg valgfag med omhu

I løbet af din studietid får du mulighed for at tone din uddannelse i den retning, du synes er spændende. Du kan tage valgfag – også på andre fakulteter og endda andre universiteter end dit eget. Mulighederne er mange, og det kan være en lidt uoverskuelig opgave, så allier dig med fx studievejledningen på dit universitet, hvis du får brug for rådgivning undervejs.

En anden mulighed er at undersøge kurser eller fag, der beskæftiger sig med iværksætteri inden for dit fagområde. I de seneste par år er der kommet mange forskellige initiativer rundt omkring på universiteterne inden for entreprenørskab, så der er noget at vælge imellem på de fleste hovedområder. Det kan være et rigtig interessant område at undersøge, og der kan opstå muligheder for, at du selv kan skabe dit første job.

Universiteterne afholder også hvert forår den såkaldte Venture Cup sammen med repræsentanter fra erhvervslivet. Her har du som studerende mulighed for at prøve din iværksætteridé af. Konkurrencen har resulteret i over 50 nye virksomheder, så husk at melde dig til, hvis iværksætteri er noget for dig. Bonusser er – ud over æren – en præmiesum på mellem 25.000 og 250.000 kr. Et ganske godt supplement til SU'en.

En tredje spændende mulighed er at tage hele din kandidatuddannelse på et andet universitet. Sidste år indførte universiteterne fælles ansøgningsfrister på alle kandidatuddannelserne, så nu er det blevet nemmere at søge lige derhen, hvor du gerne vil læse. Et godt redskab er i den forbindelse Uddannelsesguiden (www.ug.dk), hvor du kan læse om de enkelte kandidatuddannelser. Giv dig tid til at undersøge udbuddet grundigt, så du kan træffe et kvalificeret valg.

Det er under alle omstændigheder altid godt at vise, hvordan du har taget aktivt stilling til dit studieforløb. Også over for en fremtidig arbejdsgiver. Det viser engagement og gåpåmod, som enhver arbejdsplads kan bruge.

Tag ud

Et udlandsophold som en del af studiet er også en mulighed for at give din uddannelse en skarpere vinkling. Særligt hvis du drømmer om en karriere i en global virksomhed, eller hvis fremmedsprog indgår som en del af din uddannelse.

Et udlandsophold garanterer dig ikke nødvendigvis et job efter specialet. Her skal du overveje, hvordan en international profil kan være med til at sikre, at lige præcis dit CV bliver det bedste i bunken. Og mulighederne er mange. Du kan komme af sted på alt lige fra fire ugers sommerskole i USA til en toårig kandidatuddannelse i Kina.

Der er selvfølgelig noget arbejde forbundet med at komme af sted, men her har universiteterne internationale kontorer, hvor du kan søge råd og vejledning omkring både de samarbejdsaftaler, som universitetet har indgået med udenlandske uddannelsessteder, og mulighederne for selv at tage kontakt til lige det universitet, du går og drømmer om. Du kan også få hjælp til finansiering af opholdet, fx via udlandsstipendieordningen, hvor du kan tage de penge, som dit universitet ellers skulle bruge på din uddannelse, med dig i bagagen. Tjek med dit universitet, hvad dine muligheder er, og søg i god tid, inden du skal af sted.

En tur ud i verden er frem for alt er en oplevelse for livet. Styrelsen for International Uddannelse har fundet frem til, at 44 procent af de studerende, der ikke vælger et udlandsophold, fortryder det senere. Så tænk over, om ikke det er noget for dig. Du skal lægge tid og kræfter i at undersøge mulighederne, skrive ansøgninger og søge legater, men det er indsatsen værd.

Frit valg frem for frit fald

Der er altså rigtig mange spændende muligheder – både for at sætte dit eget præg på dit kommende studieliv og for at forbedre dine jobmuligheder som fremtidig universitetskandidat. Vi er godt klar over, at du nok ikke kan nå det hele på de fem år, som de fleste universitetsuddannelser tager. Men det er godt at være bevidst – både om de muligheder, der er, og i forhold til, hvor du kan gå hen, når du kommer i tvivl om, hvad der er rigtigt for dig.

Vi vil frem for alt byde dig hjerteligt velkommen til den akademiske verden. Og vi håber, at du kan bruge nogle af vores tips til at forbinde et godt studieliv med en solid forberedelse af tiden efter eksamen. Det er for ærgerligt at stå som nybagt kandidat og tænke, "Hvis bare jeg havde vidst..."